

„Sunrise”

ARTIKELNREEKS

Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

De inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wensen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3.— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij bovengenoemd adres.

S U N R I S E
-artikelenreeks.-

No.31

April 1961.

INHOUD:

Ware en Valse Zelf-ontplooïng

De Grondslag der Onsterfelijkheid.

Remedie tegen Catastrofe.

De Symboliek van het Evangelie.

-0-0-0-

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY

1954

1955

1956

1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1950

1950

WARE EN VALSE ZELF-ONTPLOOIING.

Zij, die zich van hun persoonlijke beperkingen bewust zijn en proberen hun evolutie op de één of andere wijze te verhaasten, doen vaak vreemde dingen. De mensen worden op verschillende manieren tot zelf-ontwikkeling aangetrokken en zij wordt door sommigen, die overigens wijduiteenlopende wegen bewandelen, als een plicht gezien. Het oude gezegde, "alle wegen leiden naar Rome", is bedriegelijk, want elke weg strekt zich in twee richtingen uit en de reiziger zal zijn bestemming niet bereiken, ook al bevindt hij zich op de goede weg, als hij de verkeerde richting uitgaat. Zo moet het ook zijn met het pad naar wijsheid: alle wegen mogen dan tot ervaring leiden, maar de ervaring kan ramspoedig blijken te zijn, wanneer ze indruist tegen de werkelijke behoefte van de ziel. Daarom is het van groot belang te trachten een gezonde en veilige basis te vinden, waarop wij kunnen staan, voor wij het wagen over een van de talrijke methoden van fysieke, mentale of geestelijke ontwikkeling te oordelen, laat staan deze te volgen.

Alle echte zelf-ontplooiing of vooruitgang is van innerlijke aard en ons is geleerd dat hij, die het "eeuwenoude pad" zou willen betreden, dit eerst moet worden. Voorwaar moeilijke woorden, want zodra wij dit onderwerp in ernst benaderen, rijst de vraag: wat verstaan we onder zelf? En de moeilijkheid daarop een antwoord te geven ligt in het feit, dat wij er heilig van overtuigd zijn dat wij alles over onszelf weten, omdat we nooit

een moment aan onze eigen identiteit twijfelen. Maar toch liet de wijze, oude Socrates voortdurend de waarschuwing horen: "Mens, ken Uzelf!" Dit zelf, waarvan we zo zeker zijn, blijkt één van de meest ongrijpbare dingen ter wereld te zijn om te leren kennen. Niettemin hebben de grootste denkers in alle eeuwen het bestudeerd en het licht, dat zij erop hebben geworpen, doet ons duidelijk twee paden zien, die tot inzicht leiden: het ene is universeel en heeft betrekking op het geestelijke Zelf, dat één is in allen; het andere is beperkt omdat het betrekking heeft op het persoonlijke zelf, dat van andere verschilt.

Soms gebruikt men ter illustratie de zon, die in alle richtingen schijnt en in talloze objecten met meer of minder helderheid wordt weerkaatst. Deze weerspiegelingen hebben een gemeenschappelijke oorsprong, maar elk ervan staat los en is afgescheiden van alle andere. Om de bron van het licht te kunnen zien, moet de waarnemer de weerkaatste beelden de rug toekeren en naar de zon kijken waaruit zij ontstaan. Precies zo met het Zelf. We moeten de verlangens van het persoonlijke zelf de rug toekeren, als we het pad willen vinden dat tot zelf-verlichting leidt. Zoals de zonnestrallen aan de ene hoogste bron van zonne-energie ontspringen, maar naar alle richtingen uitstralen om zich in ontelbare spiegels te weerkaatsen, zo ontwikkelen wij mensen ons langs vele en verschillende paden. Als we alleen maar de spiegelbeelden zoeken langs onze weg, zal blijken dat deze niet alleen met elkaar in conflict komen, maar dat zij ons ook onvermijdelijk steeds verder van de bron van het licht afvoeren. Wenden wij ons echter om en richten wij ons op de "werkelijke zon" in ons, dan zullen wij ontdekken dat het "pad één is", al wordt dit door elk van ons op verschillende wijze bewandeld.

Helaas verschijnen er in elke eeuw vele pseudo-

leiders, wier raad niet altijd goed of bruikbaar is, terwijl werkelijke leiders zeldzaam zijn. Toch is de waarheid omtrent de mens nooit geheel voor de wereld verloren gegaan, want sinds de vroegste tijden heeft de wereld grote zielen gekend, Boeddha's en Christussen, die zich verbonden hadden onafgebroken te werken om de toorts van geestelijke wijsheid hoog te houden. Als we om ons heen zien, kunnen we duidelijk het bestaan van deze twee tegengestelde systemen opmerken. Het ene stelt de verwerving van persoonlijke macht en kennis primair en het dienen van de mensheid (als er al een plaats aan wordt toegekend) op de tweede plaats; het andere heeft mededogen als de grondtoon van zijn streven en het beschouwt "te leven voor het welzijn van de mensheid" inderdaad als de eerste stap.

Op dezelfde wijze kan er in het hart van ieder, die naar zelfkennis zoekt, tweeërlei soort aspiratie zijn. Enerzijds het streven, dat uit de wens voortkomt om boven anderen uit te stijgen en om zich macht of vermogens te verwerven, die hem van de grote massa onderscheiden; anderzijds het uit mededogen ontspringende verlangen om de mensheid te helpen zich te bevrijden van de zelfgesmede banden van onwetendheid en disharmonie. Wanneer deze twee drijvende krachten gelijktijdig in het denken bestaan, veroorzaken zij een verwarring van idealen, maar vroeg of laat moeten wij tussen beide kiezen. Niemand kan twee wegen tegelijk gaan; en als we te lang weifelen, kunnen we de weg helemaal uit het oog verliezen.

Beide paden vragen om zelf-discipline, maar ons gehele leven zal worden beïnvloed door onze keuze tussen deze twee idealen - een keus, die bestaat uit een voortdurende selectie van gedachten, motieven en daden. Het is juist dat op beide paden naar kennis en macht wordt gestreefd; maar op het ene is het verlangen ernaar persoonlijk en heeft

het de neiging de mens te verheerlijken, wat een scheiding teweegbrengt tussen hem en zijn medemensen, terwijl op het andere pad het door zelf-overwinning verworven vermogen hem, die het bezit misschien "als niets in de ogen der mensen" doet schijnen, maar hem toch in staat stelt hun harten te raken. Wanneer iemand de laatste weg kiest, daagt hij zijn eigen ziel uit hem op de proef te stellen. Van hem zal worden verlangd dat hij zijn oprechtheid bewijst en laat zien wat hem het dierbaarst is, de mensheid of hijzelf.

Op het verheven ideaal van zelfverloochening wordt helaas soms zo de nadruk gelegd dat het de ernstige zoeker afschrikt en hem het vertrouwen doet verliezen in zijn eigen vermogen iets te bereiken. Het geeft hem het gevoel, dat hij door de weg van dienen te kiezen, een zwaartillend asceet moet worden. Niets is echter verder van de waarheid, want in de z.g. asceet kan even veel zelfzucht schuilen als in een genotzoeker. Het vergeten van zijn eigen belangen en vooroordelen betekent in werkelijkheid bevrijding en vreugde. Wie is er zo opgewekt als de mens die zijn grieven heeft vergeten? De drang om onze hoogste mogelijkheden te verwezenlijken, om onszelf van onze onstuimige verlangens te bevrijden en de ambities van het lagere denken te beheersen wordt eenmaal een onbewuste gewoonte in hem, wiens hart van mededogen is vervuld. Dan is er geen sprake van overdreven krachtsinspanning, of van zelfkastijding, want hij wordt gesterkt door dat hij zijn ware Zelf heeft leren kennen en zijn vermogen met anderen mee te voelen groeit. De grote leraren hebben allen door de eeuwen heen geleerd dat de verheffing der mensheid een proces is van geleidelijke verlichting door het Hoger Zelf, dat het lagere inspireert met een ruimere visie en een bredere sympathie.

Het verlangen naar kennis omtrent de werkelijkheden van het leven is natuurlijk en goed; maar de waarde van deze verworven kennis wordt bepaald door de bedoelingen van de zoeker: want het motief, dat tot het zoeken aanspoort gaat daaraan vooraf en kleurt het denken, zodat alle verworven kennis het stempel van het motief zal dragen. Als het zelfzuchtig is, is het duidelijk dat slechts een beperkt inzicht van de werkelijkheid zal worden verkregen. Maar als de zoeker wordt geïnspireerd door een alles omvattende sympathie, zal zijn denken even ruim van karakter zijn als de ruimheid van universele beginselen.

Vergeleken met het grote aantal nieuwsgierigen naar de mysterieuze kant der natuur zijn er in deze tijd maar weinig oprechte zoekers naar waarheid. Het gevolg daarvan is, dat de vraag naar kennis volgens die lagere methode talrijke leermeesters in zelf-ontwikkeling heeft voortgebracht, van wie velen weinig minder dan bedriegers zijn. Een groot aantal verdient geld door een ziekelijke nieuwsgierigheid te bevredigen in plaats van het geven van goede raad en het waarschuwen tegen de nadelige gevolgen van het tot ontwikkeling trachten te brengen van 's mensen psychische krachten, vóór de tijd daar rijp voor is. In onze huidige beschaving is zelf-discipline bijna zo volkomen verdwenen, dat niemand die er alleen op uit is vermogens te verwerven bereid is zich aan de noodzakelijke strenge training te onderwerpen. Daarom ziet de naar dollars begerige koopman in "geheime wetenschappen" af van de voorzorgmaatregelen en laat hij de leerling beginnen met speciale ademhalingsoefeningen en mentale gymnastiek, die al gauw allerlei hallucinaties kunnen teweegbrengen - eerst tot vreugde van de student maar later wordt zijn lichamelijke en verstandelijke gezondheid erdoor vernietigd. Misbruiken van dit soort worden ten onrechte zelf-ontwikkeling ge-

noemd; zelf-vernietiging zou een betere naam zijn.

De enkele bewering, dat iemand, die streeft naar zelf-verheffing en zelf-verheerlijking, niet tot werkelijke zelfkennis kan komen mag willekeurig lijken, maar uit het voorgaande zal ze duidelijk zijn geworden. De methoden van de kwakzalver doen niet anders dan het versterken van de ijdelheid, psychische zowel als fysieke, waardoor het licht van geestelijke wijsheid wordt buitengesloten en de ondergang van de ziel wordt verhaast. In het geval van mensen wier denken ongedisciplineerd is, maar die niettemin hoge idealen koesteren en naast edelmoedige impulsen ook persoonlijke ambities hebben, beweegt het bewustzijnscentrum zich heen en weer tussen de lagere en hogere natuur, vereenzelvigd zich om beurten met elk van beide en meent voortdurend "dit ben ik". Vandaar de onzekerheid van dergelijke karakters, die vaak onoprecht en onecht schijnen, wat hoofdzakelijk te wijten is aan een gebrek aan zelf-beheersing en inzicht in wat de mens is.

Ware zelf-ontplooiing moet daarom gericht zijn op het verwerven van kennis omtrent het hoger Zelf en de onderwerping van het lagere aan zijn natuurlijke meerdere. Als dat is volbracht, is een mens in waarheid zijn eigen meester. Het grote struikelblok in deze poging is de zelf-misleiding, want een menselijk wezen is tegelijk zijn eigen vijand en zijn eigen heiland. In De Stem van de Stilte, waarin overigens wordt gezegd dat onwetendheid gelijk staat met de dood, komt de merkwaardige passage voor "zelfs onwetendheid is beter dan hoofd-geleerdheid, als deze niet door ziele-wijsheid wordt verlicht en geleid". Het moet daarom duidelijk zijn, dat geen nadenkend mens een systeem van zelf-ontwikkeling kan onderschrijven, dat de persoonlijkheid verheerlijkt en tot die afgescheidenheid leidt, die gedurende duizenden jaren de

vloek der mensheid is geweest.

Het ontwaken van het intellect en de ego kenmerkt het ontstaan in de mens van een gevoel van verantwoordelijkheid, dat aan het dierenrijk onbekend is. Het ontwaken van het hoger denken en het besef van "de identiteit van alle zielen met de Over-Ziel", is de stap waardoor de mens op zelfbewuste wijze in geestelijke evolutie vordert. Op dit kritieke punt in onze geschiedenis staat de mensheid op een tweekoppige sprong: de ene weg voert naar een hoger mensentype, de ander voert terug naar een toestand van primitieve barbaarsheid. We staan voor een keus die we, of we willen of niet, nu tussen de twee paden moeten maken: dat soort zelfontwikkeling, dat tot afscheiding en degeneratie leidt of het pad van mededogen, dat omhoog en voorwaarts voert naar een edeler opvatting van leven en evolutie.

-R.A. Willoughby

vertaald uit:
Sunrise Maart 1961.

DE GRONDSLAG DER ONSTERFELIJKHEID.

Deugd in lompen en ondeugd in paleizen is een probleem waarvoor ieder komt te staan, die ernstig over de maatschappij heeft nagedacht zoals die zich in de loop der geschiedenis heeft ontwikkeld. Als het waar is dat de mens bij de geboorte uit niets tevoorschijn komt en bij de dood nergens heen gaat, zou de wereld inderdaad een slachtplaats zijn en een hopeloze zaak. Maar als we de mens zien als essentieel onsterfelijk en voelen dat het bestaan zin heeft en dat wedergeboorte in een stoffelijk lichaam na een periode van rust en geestelijke assimilatie een gezonde methode is om geleidelijk tot betere toestanden te komen en een hogere graad van bewustzijn te bereiken, dan zou onze kijk op het leven op aarde een drastische wijziging ondergaan.

Er wordt soms gezegd dat reïncarnatie zo maar een idee is en door geen feiten wordt gesteund; dat het door geen ernstige personen van gezag wordt aanvaard en dat het alleen in trek is bij hen, die het levende heden negeren en zich vastklampen aan het dode verleden. En ook dat deze leer, die uit onheugelijke tijden tot ons is gekomen, zijn oorsprong vond in de primitieve kindsheid van het ras en daarom geen waarde heeft. Er zijn er die haar nog steeds verwarren met het bijgeloof dat een menselijk wezen in een dier kan transmigreren, wat natuurlijk helemaal niet het geval is.

Wij zijn er niet op uit te proberen bewijzen aan te voeren voor of tegen een opvatting, laat staan reïncarnatie. Wat ons echter wel interesseert zijn de overvloedige feiten in de natuur en in het menselijk leven, die op een cyclische wederkeer van de mens naar de aarde wijzen. Het overdenken van

enkele argumenten die tegen die opvatting worden aangevoerd, kan er daarom toe bijdragen dat enkele punten van belang naar voren komen. Zoals in vele andere takken van kennis moeten we feiten verzamelen, tijdelijke theorieën opstellen, de onwaarschijnlijke laten vallen en tenslotte die te aanvaarden, die ter zake het meest bevredigt en het meest logisch is. Denk eens voor een ogenblik aan de dagelijkse wenteling van de aarde om zijn as; hoe onwaarschijnlijk lijkt zo iets in het begin! Te veronderstellen dat een geweldig lichaam als de aarde in vierentwintig uur kan rondwentelen, door niets gestut, lijkt bijna belachelijk voor iemand wiens gezichtsveld zich niet verder uitstrekt dan over enkele, schijnbaar vlakke kilometers van haar oppervlakte. Maar zodra het verstand met de resultaten van waarneming gaat werken, zien we onmiddellijk een duidelijk verband tussen feiten, die ogenschijnlijk niets met elkaar te maken hadden. We ontdekken dat de oppervlakte niet vlak is, maar licht gebogen; we constateren dat er ontelbare andere grote bolvormige lichamen zijn, die snel aan de hemel rondwentelen, zonder enige zichtbare steun; en terwijl de eenvoudigen van geest volhouden dat de zon elke dag opkomt en werkelijk uit één of ander onbekend gebied onder ons langs de hemel omhoog klimt, verschijnt een figuur als Galileo. Hij doet meer waarnemingen in het gehele zonnestelsel; merkt de talloze kleine feiten op, die niet kloppen met de theorie van de platte aarde en de klimmende zon; en meent bovenal dat het heel wat waarschijnlijker is dat de betreffende kleine aarde om zijn as draait, dan dat de enorme hemelkoepel, met alle sterren om ons draaien en hij ontdekt tenslotte opnieuw de beweging van de aarde, die zo lang verborgen bleef door het vooroordeel en de onwetendheid der Middeleeuwen.

Hetzelfde geldt voor reïncarnatie die, evenals het geval is met de astronomie, wordt gestaafd

door aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheden voor hen, die de diepere aspecten van het onderwerp onderzoeken. We zien dat het lichaam sterft en verdwijnt, de mentale activiteiten houden op en alles schijnt voorbij. De mens die niet verder dan de oppervlakte kijkt vraagt: "Waar is de ziel?" Maar de studie van de menselijke natuur, van de feiten inzake de geheimzinnige en ingewikkelde constitutie van de mens, van binnen uit en niet louter naar de oppervlakkige schijn, hebben op de onbevooroordeelde onderzoeker dezelfde uitwerking als de ontdekkingen van Galileo met zijn telescoop op de meer open geesten van zijn tijd hadden.

De bekende schrijver Arnold Bennett zegt: "Voor mij ontstaat geestelijke inhoud niet uit mentale of stoffelijke feiten. Hij ontstaat uit het geestelijke feit, dat er in de mens iets hogers is dan het verstand en dat dat iets het verstand kan beheersen". Degenen die daarvoor belangstelling hebben kunnen een ontzaggelijke hoeveelheid kennis opdoen omtrent de bijzondere invloed van het hogere bewustzijn. Het plotseling beheersen van de toestand in noodgevallen, met een wijsheid en kracht, die het gewone verstand te boven gaan, is een sterke aanwijzing voor de aanwezigheid van een innerlijke Ego die zich nog niet volkomen in de persoonlijkheid heeft geopenbaard. Filosofen, mystici en psychologen hebben een grote hoeveelheid bewijsmateriaal verzameld voor de aanwezigheid van een veel hoger bewustzijn dat, bij wijze van spreken, zo nu en dan neerdaalt in het gewone vaak-leven en de op die wijze begunstigde door zijn grootsheid en alles overtreffende rijkdom verrast. Sommigen meenden er de onmiddellijke tegenwoordigheid van God in te moeten zien en in de Christelijke theologie wordt het soms de Beschermengel genoemd, die ons op het moment van de geboorte wordt toegevoegd ter bescherming van onze

ziel. Wanneer we eenmaal een duidelijker beeld voor ogen hebben van dit hogere bewustzijn dat, voor zover wij dat toestaan waarschuwt en leidt - het geweten en soms de intuïtie - gaan we al gauw inzien dat dit Hoger Zelf de ware individualiteit is die vele incarnaties in het verleden heeft overschaduwd.

Van de "feiten" die, op juiste wijze geïnterpreteerd, het beginsel van vele aardse levens staven, noem ik de verschillen in karakter van tweelingen, die precies dezelfde erfelijkheid en opvoeding hebben en de schijnbare onrechtvaardigheid en de ongelijkheid van levensomstandigheden in een wereld waarvan wetenschappelijk wordt verondersteld dat ze door wetten wordt geregeerd. Het raadsel van de vroegrijpheid bij kinderen, waarvan zulke merkwaardige karakters als Mozart en andere muzikale wonderkinderen voorbeelden zijn, evenals jeugdige bliksemrekenwonders en kinderen die schaakspelers zijn, vaak geboortig uit middelmatige ouders, is nooit op bevredigende wijze opgelost door de simpele theorieën der erfelijkheid. Het is waar dat een baby bij de geboorte slechts blijkt geeft van enkele instincten, zoals ook bij het jonge dier het geval is. Wat kunnen we anders verwachten? Dat zijn onontwikkeld brein kennis en mogelijkheden manifesteert, die het fysiek nog niet tot uitdrukking kan brengen? Naarmate het lichaam groeit zal de geest stellig alles wat karakteristiek is weergeven, maar dat is geen argument tegen reïncarnatie. Wat niet kan worden verklaard aan de hand van de één-leven theorie, zijn de duidelijk op de voorgrond tredende kenmerken van karakter en mogelijkheden, die zich in het kind uiteten naarmate het ontvouwt wat het in zich heeft. De terugkerende Ego treedt een familie binnen, waarin hij omstandigheden zal aantreffen, die zowel mentaal als fysiek in harmonie zijn met de oorzaken die hij in vroegere levens in beweging heeft gezet; hij is niet de slaaf van erfelijkheid of van de omstandigheden;

hij verandert ze naar zijn behoeften.

Sommigen ontkennen de wedergeboorte van de ziel op aarde, omdat ze zich hun vroegere levens niet herinneren. Maar heeft niet ieder van ons minstens een jaar - het eerste jaar van zijn leven - geleefd, waarvan we ons niets kunnen herinneren; onderbrekingen in het geheugen, waarbij het duidelijk is dat de persoon in kwestie zijn verstand bijeen heeft, kan praten en bewust kan handelen, maar waarvan hij zich later niets herinnert, komen vaak voor. We herinneren ons weinig of niets van onze toestand in de slaap of tijdens een narcose, toch zijn we in die tijd stellig niet vernietigd. Een toestand te hebben doorgemaakt betekent dus niet noodzakelijk dat we ons dat herinneren. Maar wanneer ons geweten ons waarschuwt tegen het doen van kwaad, wat is dat dan anders dan een stem uit ons verleden? Wat zijn alle talenten en fouten, waarmee we op natuurlijke wijze zijn begiftigd anders dan de kleuren die in vroegere levens in onze natuur zijn aangebracht? Wat zijn de vele gebeurtenissen in het leven, plezierige zowel als onplezierige anders dan de vruchten van vroegere gedachten en daden, die ons nu toevallen? Op al deze manieren 'herinneren' we ons het verleden, ondanks het feit dat ons nieuwe brein de bijzonderheden, voor het ogenblik althans, buiten ons bereik heeft geplaatst.

Wat de bewering betreft dat reïncarnatie niet door personen van gezag wordt aangenomen, behoeven we slechts te wijzen op een gezaghebbend genie als Plato. Door hem werd deze gedachte onderwezen en ze werd geaccepteerd door de diepzinnige filosofieën van het Oosten, door de Grieken en Romeinen en door grote denkers en dichters in de gehele moderne wereld. Jezus zelf heeft er nooit enige twijfel over uitgesproken waarschijnlijk omdat de leer tot het erkende geloof van zijn tijd

behoorde. Hij heeft haar integendeel gesteund, zowel rechtstreeks als indirect, zoals men op verschillende plaatsen in de Bijbel kan lezen. De ouden geloofden dat de mens vele malen op aarde leeft en dat tenslotte het recht zegeviert; zij beschouwden de wet van evenwicht of "karma" en de evolutie van de ziel door wederbelichaming als natuurlijke methoden van groei. Het grote kwaad, waardoor zo velen in deze tijd tot fatalisme of zuiver agnosticisme vervallen is de onwetendheid ten aanzien van de methode waarop in de natuur recht wordt gedaan en uiteindelijke harmonie wordt teweeggebracht. Deze onwetendheid is aangekweekt door eeuwen van dogmatiek, gebaseerd op onjuiste interpretaties van de eenvoudige leringen, die door de geestelijke leiders aan de wereld zijn geschonken - dogma's die God's wetten op één lijn stelden met de bevelen van een wispelturig tiran, die door theologische uitvluchten, zoals het plaatsvervangend lijden, letterlijk opgevat, ontdoken moesten worden.

De wetenschap heeft al sinds verscheidene eeuwen de wet van oorzaak en gevolg, in materiële zaken aanvaard, maar ze heeft nagelaten haar op logische wijze door te trekken in de hogere zaken in het menselijk leven. Hoewel ze gelooft aan de onverbidelijke wetten, die de val van een steen beheersen, praat ze nog steeds over 'toeval' wanneer een familie of een enkel mens jarenlang door niet te stuiten onheil wordt achtervolgd. Een nauwgezette studie van karma, de wet die er voor zorgt dat op elk gebied van het leven, moreel, mentaal en fysiek, oorzaken gevolgen teweegbrengen, is van het allergrootste belang. Maar voor het uitvoeren van haar bevelen - die in werkelijkheid de onze zijn, want wij hebben de oorzaken in beweging gezet - moeten geschikte voorwaarden aanwezig zijn; en één enkel leven is bepaald niet genoeg. In het gewone leven verwachten we dat de oogst van het uitgestrooide zaad zal worden binnen-

gehaald op de akker waarop werd gezaaid. Wat is dan redelijker dan de gedachte dat we gelegenheid zullen krijgen weer naar de aarde terug te keren om de gevolgen van wat wij in beweging hebben gezet hier te verwerken? In plaats dat deze wereld een onverklaarbaar mysterie is vol onbegrijpelijke onrechtvaardigheden, waarin mannen en vrouwen voortsukkelen in een wetteloze chaos, wordt in alles orde geschapen door de eenvoudige gedachte van het voor-bestaan van de ziel. Zo wordt één kort leven een 'dag' in het leven van het ware Zelf. Wij moeten de "verlammende gedachte" zoals Herbert Spencer het uitdrukte, dat er misschien nooit een verklaring is te vinden voor de werkingen van het heelal, van ons afzetten. Durf U voor te stellen dat er methoden kunnen bestaan, die ons in staat zullen stellen de weg naar geestelijke kennis te vinden.

Als reïncarnatie waar is, vraagt U zich misschien af, waarom is zo'n belangrijk feit dan niet even helder als andere aspecten die in het leven een leidende rol spelen? Het is natuurlijk waar dat een ontzaglijk deel van de bevolking van de aarde het als een tastbaar feit beschouwt, maar voor diegenen, voor wie de gedachte nieuw is, moet de wetenschappelijke methode van het elimineren van waardelooze theorieën worden aangenomen. De gangbare theorieën vallen in twee groepen uiteen: de materialistische, die het menselijk leven louter zien als een voorbijgaand product van de levensenergie van de aarde, waarbij generatie na generatie in het niets verdwijnt; en ten tweede zij, die het aardse leven beschouwen als het begin van een eindeloze toekomst, een kortstondige opflinking vergeleken met toekomstige eeuwigheden. De orthodoxe godsdienst leert vaak dat de enkele jaren van het aardse bestaan beslissend zijn voor het volledige toekomstige geluk of ellende van de ziel. Wanneer wij deze opvattingen toetsen aan het

gevoel van rechtvaardigheid, redelijkheid en waarschijnlijkheid, ontkomen wij niet aan de conclusie dat zij beslist in gebreke blijven.

De proef op de som is per saldo "welke theorie beter dan anderen de beschikbare feiten verklaart en bovendien beantwoordt aan de hogere ingevingen van de menselijke ziel". Denk eens aan de moeilijkheid, die geologen ongeveer een eeuw geleden hadden om de gemiddelde mens er van te overtuigen, dat de uit lagen gevormde bergen niet 'eeuwig' waren, dat zij niet door de hand van God waren 'geschapen' maar dat ze oorspronkelijk niet anders waren dan horizontale lagen van zand en modder, aangevoerd door de rivieren en onder lang verdwenen oceanen bedolven, om daarna door bewegingen van de aardkorst te worden opgeheven. Nog moeilijker was het de godsdienstige wereld er toe te krijgen te geloven dat fossiele schelpen, beenderen en bomen, overblijfselen waren van levende dingen. De publieke mening was geschokt door zulk een tarding van de orthodoxe leer. Sommigen beweerden zelfs dat de fossielen alleen maar een toevallige gelijkenis vertoonden met echte schepselen; en dat alles om de waarheid te omzeilen en vooropgezette meningen te kunnen handhaven! Talloze illustraties zouden kunnen worden gegeven die aantonen dat in de natuur de ware oorzaken van de meest treffende verschijnselen alleen door volhardend onderzoek kunnen worden ontdekt.

Neen reïncarnatie is geen beeldspraak; het is de methode van de natuur om ons de weg te doen vinden naar onze eigen grootheid. Wanneer wij de problemen van het leven van deze kant bezien gaat de zekerheid van het bestaan van rechtvaardigheid de plaats innemen van wanhoop en de ware betekenis van broederschap wordt op verrassende wijze duidelijk, want niets anders kan ons doen beseffen hoe hecht de banden zijn die de gehele menselijke familie, ja het gehele heelal, bijeen houden. Wanneer de kracht van

deze gedachte eenmaal beslag heeft genomen van het menselijk denken, komt alles in het juiste licht te staan. Onder zijn toverstaf nemen de meest strijdige elementen hun geëigende plaats in het wereldpatroon in. Het is geen dogma dat op gezag moet worden aanvaard of door vooroordeel moet worden verworpen; het is een natuurfeit, dat het meest kritische onderzoek verdient en kan doorstaan. Niet langer kan de mens zichzelf zien als een alleenstaand, op zichzelf aangewezen individu, van de rest afgescheiden, wanneer hij tot de ontdekking komt dat zich achter zijn onbetekenende persoonlijkheid een groter Zelf bevindt, waarvan hij slechts een gedeeltelijke weerkaatsing is en dat het in zijn macht ligt er één mee te worden. Hij begint ook scherper zijn verantwoordelijkheid te voelen voor al zijn handelen en denken.

Het is waarlijk alsof wij allen in ons een verheven Metgezel bezitten, een oudere Broeder, het Hoger Zelf, één die ons "meer na is dan handen of voeten" op wie in nood altijd een beroep kan worden gedaan. Wij zijn dus nooit alleen, zelfs niet in onze ogenblikken van diepste eenzaamheid. Maar we moeten ons bewust worden van de overweldigende belangrijkheid van het feit, dat dit een voorrecht van ons is. Dit is het Goddelijk Zelf, de Christos die Paulus, zoals hij zei, in het hart van zijn volgelingen trachtte op te wekken. Reïncarnatie helpt ons te begrijpen hoe wij het punt zullen bereiken, waarop wij tenslotte met Job met volle overtuiging zullen kunnen zeggen: "Ik weet dat mijn verlosser leeft".

-Charles J. Ryan

vertaald uit:
Sunrise Maart 1961.

REMEDIE TEGEN CATASTROFE.

Onlangs nodigden vrienden mij uit een voordracht bij te wonen van Allan W. Watts over Zen Boeddhisme. Dr. Watts is Deken van de Amerikaanse Hogeschool voor Aziatische Studie en schrijver van talrijke werken over vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en psychologie. Hij is een vloeiend spreker en naar mijn mening leverde hij een prachtig stuk werk met de behandeling van een onderwerp, dat licht te metaphysisch aangepakt had kunnen worden.

Ik moet zeggen, dat ik er met een zekere argwaan naar toe ging. Vaak worden dergelijke onderwerpen, van zulk een kant bekeken, dat de nadruk op de verlossingsgedachte komt te liggen, die mij persoonlijk buitengewoon tegenstaat. Wij hier in het Westen zeggen maar al te graag: "geloof dit" of "neem dat aan" en je zult "zalig" worden en hetzelfde geldt voor veel Oosterse "import", alleen wordt daar de nadruk gelegd op bepaalde oefeningen of meditatie om zaligheid, vrijheid enz. voor zichzelf te verwerven. Wat mij in de behandelingswijze van Dr. Watts bijzonder aanstond, was zijn volkomen onpartijdige manier van spreken. Hij probeerde niet te overtuigen of te bekeren. Hij zei niet, dat dit of dat de enige weg was naar zaligheid of nirvāna of wat ook. Er was zelfs geen sprake van persoonlijke verlossing. In plaats daarvan legde hij de klemtoon op het kritieke karakter van onze tijd, gaf aan wat volgens hem enkele van de redenen zijn van deze toestand en beschreef op overtuigende wijze, hoe de studie van andere culturen en geloven (zoals Zen) ons kunnen helpen om op onze beurt hulp aan de wereld te bieden.

Dr. Watts gebruikte Kipling's bekende uitspraak: "Wat weten zij van Engeland, die alleen Engeland

kennen" om aan te tonen, dat als wij onze eigen cultuur hier in het Westen op haar juiste waarde willen schatten, wij die van het Oosten dienen te bestuderen. Vervuld van de fictie van onze 'superioriteit' op elk gebied, slechts vertrouwd met onze eigen denkbeelden omtrent God, de mens en de natuur, er naar strevende betere materiële dingen binnen het bereik van meer mensen te brengen als de veilige weg naar het geluk, gaan we hals over kop de dreigende ondergang tegemoet. Er is iets verkeerd gegaan. Maar wat? Een goede manier om daar achter te komen zou misschien zijn na te gaan hoe andere volken de natuur, God en de mens beschouwen, niet met de gedachte hun opvattingen in zijn geheel over te nemen, maar om - misschien met verwondering en voor het eerst - te kunnen zien wat de ware aard van onze Westerse beschaving is en wat er fundamenteel aan ontbreekt.

De laatste jaren heeft er, zoals velen zeggen, een terugkeer tot de godsdienst plaats gehad, maar Dr. Watts betwijfelt of dit inderdaad een herleving van het geloof is. Hij vraagt zich af of velen niet tot de kerk zijn togetreden uit een zeker plichtsgevoel, eerder omdat zij het gevoel hadden, dat er in die richting iets moest worden gedaan dan dat er sprake was van een brandende innerlijke drang naar religieuze vervulling. Dit thema werd verder uitgewerkt bij de beantwoording van vragen, toen iemand een vraag stelde over het verband tussen Zen en Christendom. De spreker antwoordde daarop, dat naar zijn mening Zen geen godsdienst was in de gewone betekenis van het woord. De meeste godsdiensten berusten op bepaalde geloofsartikelen, die hun aanhangers moeten onderschrijven, maar in die zin is geloof niet anders dan een vorm van twijfel: wij moeten dit of dat geloven, hoe onredelijk of onbegrijpelijk het ook moge klinken. Wij moeten aanvaarden, zelfs

als we niet begrijpen. Waar geloof daarentegen betekent openstaan voor de werkelijkheid of de waarheid van iets, wat het ook mag blijken te zijn. En dat nu is Zen, geen aantal geloofsartikelen, maar een systeem dat er op gericht is een openstaan voor de werkelijkheid tot stand te brengen.

Zen wil een verandering in de bewustzijnstoestand teweegbrengen. Wij in het Westen gaan mank aan een gevoel van afgescheidenheid. Wij beschouwen het heelal als verschillend van onszelf. Wij spreken over de verovering van de natuur en zien onszelf als de meesters over de stoffelijke wereld. Wij zeggen van onszelf dat we geboren worden in een lichaam. We zeggen: "Ik heb een lichaam", niet "ik ben een lichaam". Wij zeggen: "Ik denk", niet "ik doe mijn hart kloppen". Iets van binnen ziet door de ogen en hoort door de oren. Het stoffelijke, zowel in de natuur als in onszelf, is ons vreemd, is van ons afgescheiden. Wij weten dat de dingen die wij opbouwen weer tot verval zullen komen en dat ook wij tenslotte moeten sterven. De wijsbegeerten en wetenschappen van het Westen hebben niet veel gedaan om de zaak te verhelpen; zij hebben het gevoel van afgescheidenheid aangewakkerd. De ziekte van het Westen (en nu in toenemende mate ook van het Oosten) is de scheiding tussen de kenner en het gekende, het gevoel dat we in een vijandig heelal leven.

Dr. Watts legde er de nadruk op dat iemand zich niet uitsluitend als individu kan zien en tegelijk in harmonie met zijn medemens en het heelal kan leven. Hij moet zichzelf meer dan individu gevoelen, meer één met de gehele wereld der natuur. Hoe dit tot stand gebracht moet worden? Wel, de spreker deed de volgende gedachte aan de hand. Gesteld, dat we geloofden dat de wereld plat was en dat iemand ons op een lange reis in oostelijke richting meenam. Bij een oceaan of een vasteland

gekomen zouden wij ze oversteken, steeds in Oostelijke richting gaande. Maar eenmaal zou de tijd komen, dat de omgeving ons wonderlijk vertrouwd voorkomt en plotseling zou het tot ons doordringen, dat we weer terug waren op ons uitgangspunt en dat de aarde inderdaad rond was. Zo gaat het ook met Zen. De gedachte van het afgescheiden zijn van het heelal wordt daarin niet door redeneren of filosoferen aangevochten, maar door een proces van bewustwording. De training van Zen is er op gericht ons te helpen te ontdekken wie wij eigenlijk zijn en de echte Zen-leraar zal alle wijsgerige ideeën van zijn leerlingen verworpen. Het gaat in een zeer diepe betekenis om onszelf.

Er bestaat een verhaal over een jonge man, die schermen wilde leren van een Zen-meester. Toen hij zich bij de leraar meldde, kreeg hij geen sabel, maar een zwabber en een emmer en werd hem gezegd de vloeren te schrobben. Allerlei karweitjes werden hem opgedragen, maar met de aanwijzing: "Wees gereed om je te allen tijde te verdedigen". De schermleeraar had een bamboestok en telkens wanneer de leerling niet oplette gaf hij hem een flinke klap. Hoe de leerling ook probeerde waakzaam en op zijn hoede te zijn, toch werd hij telkens weer door de Zen-meester overrompeld. Tenslotte werd de leerling zo bang en zenuwachtig, dat het tot een crisis kwam. Eens en voor al werd het hem duidelijk, dat hij de oude meester niet te vlug af kon zijn door steeds een verdedigende houding aan te nemen en dat het geen zin had zich door vrees te laten overweldigen. Hij besloot voortaan te allen tijde alleen zichzelf te zijn, welke gevolgen dat ook mocht hebben. Op het zelfde ogenblik gaf de Zen-meester hem een sabel en begon hij hem te leren hoe hij deze hanteren moest!

Dr. Watts gebruikte dit verhaal ter illustratie van het grondbeginsel van de Zen-filosofie, dat er

op gericht is een einde te maken aan de poging het leven tegen te houden en ons te beschermen, alsof we iets aparts waren; een einde te maken ook aan onze poging een situatie te beheersen, alsof we er van buiten af inzien; het wil dat wij zijn zoals wij van nature zijn en dat we ons niet bij voorbaat op het een of ander vastleggen. Hij zei, dat de ware Zen-meester zal verzekeren, dat hij niets weet. Al wat hij U probeert te leren is, dat de problemen die U meebrengt door U zelf zijn gemaakt. Hij zal U Uw goden ontnemen en U eerder afleren dan leren. Er bestaan heel wat verhalen over Zen-leraren en hun uitzonderlijke methoden. Er was er bijvoorbeeld één, die zijn leerlingen de vraag stelde: "Jullie kent allemaal het geluid van in de handen klappen: wat is het geluid van één hand?" Het doel van deze Zen raadsels (Koans) is volgens Dr. Watts niet om ons aan te sporen een knap antwoord te bedenken of een wijsgerige verhandeling op te zetten, wat allemaal door de leraar zou worden afgekeurd, maar om altijd en op ieder ogenblik gewoon ons zelf te zijn.

De betekenis van gewoon zich zelf te zijn trof mij direct. De prettigste mensen die ik ken zijn zij, die zonder een houding aan te nemen in ieder gezelschap en onder alle omstandigheden zich thuis schijnen te voelen en zich zelf zijn. Als zij voor naam zijn komt dit omdat zij niet gemaakt zijn. Maar het is niet zo eenvoudig als het schijnt om zich zelf te zijn, want onze werkelijke aard wordt verduisterd door onze vrees, onze misvattingen, onze eigendunk en we missen de kracht daarmee af te rekenen en ons werkelijke Zelf te worden en te blijven, dat Zelf dat de oorsprong is van onze natuurlijke goedheid en van dat vermogen tot begrijpen dat geen vooroordeel kent. Het komt mij voor dat het dit laatste is waar het op aankomt. Een van de allermoeilijkste dingen bijvoorbeeld is eenvoud, het zich op eenvoudige wijze uitdrukken, wat feitelijk neerkomt op

het bevrijden van het denken van alle vooropgezette meningen omtrent een onderwerp en het mogelijk te maken dat dat helder voor ons komt te staan. Als ik Dr. Watts goed begrijp, is de opzet van de Zen-filosofie om bij de leerling een gesteldheid teweeg te brengen, waarbij hij open staat voor de werkelijkheid der dingen, volkomen vrij van de gekleurdheid van zijn eigen denken en dat van anderen - en dat is niet gemakkelijk!

De overeenkomst tussen deze en andere wijzen van benadering treedt direct aan de dag. De hogere vormen van yoga, Rāja-Yoga bijvoorbeeld, streven naar een "koninklijke vereniging" van alle vermogens en naar zelfbeheersing, hetgeen sterk overeenkomt met Zen. Ik denk hier niet aan zoiets als Hatha-Yoga, dat begint met fysieke oefeningen (vaak gevaarlijk) en waarbij de zedelijke en geestelijke natuur onberoerd kan blijven. De Bhagavad-Gītā, die schitterende Zang van de Geest, behandelt ook vele kanten van dit onderwerp.

Ik kan begrijpen waarom Dr. Watts zei, dat Zen los staat van bepaalde geloofsartikelen, die men moet onderschrijven, want de training is er op gericht de leerling gereed te maken om zijn eigen waarnemingen te doen. Tegelijkertijd wordt bij Zen blijkbaar verondersteld, dat er zoiets als Werkelijkheid bestaat en dat de mens in zichzelf het vermogen heeft haar met zijn begripsvermogen en misschien op andere wijzen te benaderen. Maar wanneer we deze Werkelijkheid alleen benaderen door middel van de opvattingen van andermans denken, ontwikkelen wij in onszelf niet de vermogens en krachten, die nodig zijn om de waarheid rechtstreeks te zien.

Iemand vroeg Dr. Watts of er in deze streek leraren zijn van het werkelijke Zen en hij zei daarop, dat die even zeldzaam waren als de spreekwoordelijke "kikker met veren". Maar, zei hij, dat was maar goed ook, want wij moeten leren op onze eigen

benen te staan. Ook is het de vraag of het niet gevaarlijk en onverstandig zou zijn methoden, die in het Oosten worden gebruikt onder degenen, die gedurende generaties over dit erfdeel konden beschikken, bij ons met onze totaal verschillende geestelijke achtergrond toe te passen. Ik begreep er uit, dat het voor ons het beste is onze eigen weg te vinden om deze dingen te benaderen en daarbij uit Zen of uit andere bronnen, gedachten te putten, die hulp en licht kunnen brengen, maar waaraan we op onze eigen manier uitdrukking moeten geven.

Dr. Watts besloot zijn voordracht met een ervaring uit zijn kinderjaren tijdens zijn wandelingen buiten. Er waren planten, zoals de brandnetel, waar je voor op moest passen. Maar altijd groeide er een geneeskrachtige plant in de buurt, die een tegengif voor de pijn had. Op dezelfde manier, gaf hij te verstaan, zullen wij vlakbij de gevaren, die het bestaan van de mens op deze planeet bedreigen, het heilbrengende tegengif vinden. Onze razend snelle materiële vooruitgang heeft ons aan de rand van de afgrond gebracht, maar ze heeft ons ook in aanraking gebracht met andere culturen en met de idealen, die er de stuwkracht van zijn. Misschien dat uit het samengaan van het zuiverste uit het Oosten met het nobelste uit het Westen het geneesmiddel tegen een catastrofe zal ontstaan.

-Robert Treat

vertaald uit:
Sunrise Maart 1961.

Al vele malen hebben wij verklaard, dat de Heilige Schrift een drievoudige betekenis heeft: een historische, een ethische en een mystieke. Volgens ons inzicht heeft de Heilige Schrift een lichaam, een ziel en een geest. -Origenes

DE SYMBOLIEK VAN HET EVANGELIE.

In de zeventien eeuw werd Spinoza wegens het publiceren van enkele critische opmerkingen over de tegenstrijdigheid van enkele passages in de Bijbel uit de Joodse gemeente gestoten. Nog in onze eigen twintigste eeuw werd in ons land een dominee van een orthodox kerkgenootschap uit zijn ambt ontzet, omdat hij zei niet te geloven dat de slang in Genesis III Eva in menselijke woorden aansprak. Zacht uitgedrukt is dat merkwaardig, want een van de eerste dingen, die een onbevooroordeelde studie van zowel het Oude als het Nieuwe Testament aan het licht brengt is, dat onze Heilige Schrift wemelt van grove tegenstrijdigheden. Inderdaad, niemand, die consequent doordenkt, kan de woorden van de Bijbel letterlijk - en daarom als onmiddellijk door de Allerhoogste geïnspireerd - opvatten. Voortgezet onderzoek bevestigt, dat de Bijbel een menselijk document is, geschreven en telkens opnieuw bewerkt door mensen die, blijkbaar met de beste bedoelingen, zijn tekst poogden te verbeteren door toevoeging, verandering en beschrijving. In vele opzichten mogen zij daarin zijn geslaagd, in andere, echter, is het resultaat een verwringing geweest van de oorspronkelijke, zinnebeeldige uitdrukkingen en verhalen.

Om de vaste bodem, waarop de bovenbouw van het Christendom opgetrokken werd, te bereiken, moet men de historische en culturele achtergronden be-

studeren van het tijdperk, waarin de Bijbelboeken tot stand kwamen; en in het bijzonder de eeuwen voor en na de geboorte van het Nieuwe Testament, ruw genomen van 200 v.C. tot 300 n.C. Deze vijf eeuwen kunnen we in drie perioden verdelen: (1) de voorbereidende en inleidende van 200 v.C.-100 n.C. (2) het tijdperk van propaganda en fundering, van 100 - 200 n.C. en (3) dat der consolidatie van 200 - 300 n.C. Het zal duidelijk zijn, dat de eeuwen van voorbereiding en inleiding niet Christelijk in de geijkte betekenis genoemd kunnen worden. Niettemin was het de tijd, waarin de Messiasverwachtingen onder de joden zich opvallend richtten op de nationale verlossing van vreemde onderdrukking, zowel als op de hoop, die o.a. verscheidene Esseense gemeenten koesterden, dat Jahwe's "Gezalfde", die koning, priester of beide kon zijn, een universele verlossing van de mensheid zou brengen.

In dezelfde tijd verbreidden de zogenaamde mysterie-godsdiensten, zoals de Mythras-mysteriën van Perzische oorsprong, die van Serapis uit Egypte en de Orphische groepen etc. zich over het Romeinse Rijk. Zij behoorden tot de vele factoren, die het wordende Christendom sterk beïnvloedden, zozeer dat enkele deskundigen verklaren, dat het Christendom zelf oorspronkelijk een van deze mysteriegodsdiensten geweest is. Stellig behoorden de gnostieke gemeenten daartoe, zo we al de beweringen van de kerk, dat zij zelf dat niet was, moeten geloven! De hevige strijd, die verscheidene eeuwen woedde tussen de kerk en haar gnostieke mededingsters getuigt onloochenbaar van de grote overeenkomsten tussen de twee. Het voornaamste verschilpunt was, dat in de loop van de tijd de kerk langzamerhand het voertuig voor het volksgeloof werd, terwijl de gnostieken de nadruk legden op ingewikkelde stelsels van mysterieleringen, die zij ontwikkelden en inkleedden in moeilijk verstaanbare symboliek, ont-

huld in een reeks van inwijdingen voor de getrouwe en waardige volgelingen. Hiermee naderen we het tweede tijdperk, gedurende hetwelk de evangeliën langzamerhand hun vorm kregen.

Hoewel geen van de boeken van het Nieuwe Testament bestaan kunnen hebben vóór het einde van de eerste eeuw v.C., zijn enkele onvolgroeide elementen waarschijnlijk veel ouder. Zo zijn bijv. de citaten, die de komst van de Christus heten te voorspellen zelden, zo ooit direct aan het Oude Testament ontleend. Essenen en andere Messianisten hadden onafgebroken zowel in de profetische geschriften als in de Torah gespeurd naar uitspraken betreffende de toekomstige Koning, die Israëel tot het godsdienstige en politieke wereldcentrum zou maken. Hun literatuur, gedeeltelijk bekend als de oud-testamentische "apocriefen", wemelden van zulke citaten, die de samenstellers van het Nieuwe Testament op hun beurt bijna en bloc overnamen. Een van deze, het boek Henoch, zelf een conglomeraat van zeer oude en jongere fragmenten, werd algemeen door de eerste Christenen gelezen en sommigen zeggen, dat Paulus, te oordelen naar zijn brieven, gedurende zijn reizen er een afschrift van moet hebben meegedragen. Zonder twijfel heeft de schrijver van Openbaringen het als een van zijn voornaamste bronnen gebruikt.

In dit verband blijkt de studie van de Dode Zee Rollen van grote waarde, omdat enkele er van getuigen, dat de Joodse "monniken" door wie ze geschreven zijn, de komst van twee Messiasen, een priesterlijke en een koninklijke, verwachtten. Het is daarom merkwaardig, dat Paulus in zijn brief aan de Hebreëen tracht te bewijzen, dat Jezus zowel Hogepriester als Koning was. In andere opzichten blijkt de Jezus van de Evangeliën een poging te zijn om verschillende zeer oude en uiteenlopende denkbeelden in een figuur te verenigen.

Behalve dat hij de Koning Messias was en als Koning Gods Zoon, is hij de lichamelijke Zoon Gods, op bovennatuurlijke wijze ontvangen door de Heilige Maagd; en bovendien is hij de Zoon als de Tweede Persoon van de Drie-eenheid! Deze Drie-eenheid wordt in het Nieuwe Testament niet direct genoemd, maar is duidelijk te onderscheiden in het Evangelie van Johannes, dat Christus de Logos noemt, gebrekkig vertaald door het "Woord". Als Johannes Jezus laat zeggen dat "voor Abraham was Ik Ben" geeft de tegenwoordige tijd "ben" te kennen dat zijn wezen tijd en stoffelijk bestaan te buiten ging en daar gebruikt is in dezelfde zin als de "Ik Ben" of de mysterienaam van "Jahweh". Enkele gezaghebbenden zien hierin een poging van de vroege kerk om het Vader-aspect van de Drie-eenheid met de Jahweh van het Oude Testament te vereenzelvigen, terwijl de gnostieken algemeen elk verband tussen de zeer persoonlijke Schepper-God Jahweh en de hoogst abstracte "Vader" van Jezus ontkennen.

Zonder ons teveel in bespiegelingen te begeven over deze en andere onderwerpen, mogen we zeker zijn dat het Nieuwe Testament een groot aantal passages bevat, die meer bedoeld zijn als een afwijzing van gnostieke uitspraken, dan directe formuleringen van de Christelijke leer, wat zij schijnen te zijn. Ook is het even waarschijnlijk dat andere passages zijn geschraapt, omdat zij in de ogen van latere bewerkers te zeer op gnostieke leringen leken. Dat op uiterlijk gebied de kerk tenslotte overwon en de gnostieken het veld moesten ruimen, bewijst niet dat de kerk het hoogste Christendom predikte. Men komt in de verleiding beslist "neen" te zeggen, want men behoeft alleen maar de geschriften van de Kerkvaders te lezen om te ontdekken dat zij vervielen tot de grofste scheldpartijen tegen hun tegenstanders; of anders de geschiedenis van de Kerk Concilies te bestuderen om te zien, dat geen middelen, zelfs geen handtastelijkheden, te laag waren om in een debat

te zegevieren.

Latere generaties hebben goede redenen om dankbaar te zijn, dat de gnostiek niet volkomen uit de Christelijke Heilige Schrift is weggevaagd en dat de sporen ervan aangevuld kunnen worden uit gnostieke tractaten, die de eeuwen overleefd hebben. Moderne theologen mogen de conclusies van bepaalde vrijzinnige geleerden veronachtzamen, maar toch is het waard in gedachte te houden, dat hoewel enkele van de resultaten van hun onderzoek geloofwaardig worden, ze in feite nooit zijn ontzenuwd. Een kort geleden verschenen werk van de Duitse geleerde Hermann Raschke, draagt de veelzeggende titel: Het Christusmysterie, de Wedergeboorte van het Christendom uit de Geest der Gnosis.(x) Hoewel de schrijver met pijnlijke nauwgezetheid volgens wetenschappelijke lijnen te werk gaat, raakt de lezer al spoedig diep onder de indruk van zijn bezorgdheid over de huidige staat van zaken in het Christendom. In alle sacramenten ziet hij alleen "zichtbare tekenen van goddelijke zaken", die, als zij eenmaal begrepen worden in hun "verborgen zin", niet langer nodig zijn. Zo ook met alle godsdienstige symbolen of belijdenissen. Zij moeten symbolisch, niet letterlijk, opgevat worden. Alleen omdat "de kerk zelf de verborgen kennis bezat" was het geoorloofd "confessionele en opvoedkundige methoden" te gebruiken.

" Zij kon alleen met een zuiver geweten deze geheimenissen bewaren, zolang zij deze Geheime Kennis stevig in bezit had. Zij werd echter een lege huls en verloor het voorrecht der autoriteit, toen zij deze Geheime Kennis verloor en daarna geen verantwoording meer kon afleggen van haar priester-

(x) Das Christusmysterium, Wiedergeburt des Christentums aus dem Geiste der Gnosis.

lijke handelingen."

-blz.36.

Dr. Raschke voegt daaraan toe, dat heden "de Kerk, die vroeger de verborgen waarheid behoedde", het "terecht zo genoemde Mysterie" verloren heeft en nu "ten onrechte de mythe voor de waarheid zelf houdt".

Dit moge sterk gesproken lijken, maar de studie van een reeks van Kerkvaders maakt spoedig duidelijk hoe waar het is, want zij spreken als hun overtuiging uit, dat ieder bijbelwoord, behalve zijn uiterlijke zin, een verborgen betekenis heeft, die, eenmaal begrepen, de eerste overschaduwet. Een zorgvuldige lezing van de brieven van Paulus brengt aan het licht, dat deze alleen van de gekruisigde Christus spreekt en niet eenmaal over de Evangeliën of de Jezus der Evangeliën! Mogen we hieruit afleiden, dat hij die niet kende, vooral als we bedenken, dat de kruisiging, behalve zijn uiterlijke, een diepere en meer esoterische betekenis heeft, welke de gevangenschap in het vlees en de vrijwording uit die ketenen omvatte? En als zulk een centraal onderwerp als de kruisiging als een symbool uitgelegd moet worden, hoe moeten we dan de rest van het evangelie begrijpen? Zelfs de verwijzingen in het Oude Testament naar de Messias zullen we meer moeten zien als symbolische uitingen, dan als directe voorspellingen van toekomstige gebeurtenissen. In de eerste plaats paste men deze passages gedurende ten minste drie eeuwen voor onze jaartelling zowel als later toe op andere zogenaamde Messiasen. Bovendien hebben de schrijvers van Job en Jonah hun helden nimmer bedoeld als historische personen. Het waren schepingen in dezelfde zin als Cervantes' Don Quichotte en Shakespeare's Hamlet - ongelooflijk als dit moderne Christenen moge voorkomen.

Nog een andere invloed van betekenis op het worden- de Christendom mogen we niet over het hoofd zien. Philo Judaeus, de Alexandrijnse Jood, die in dezelfde

eeuw leefde als waarin Jezus heet te hebben geleerd en geleden, was niet alleen grondig bekend met de mystieke en allegorische betekenis verborgen in het Oude Testament, maar was ook een ijverig bestudeerder van Plato's filosofie. Zijn godsdienstig-wijsgerige verhandelingen zijn feitelijk een opmerkelijke synthese van Jodendom en Hellenistische wijsbegeerte; en als hijzelf al geen gnosticus was, dan was hij toch nauw verwant aan de gnostieken van zijn tijd. Als we de kerkvaders raadplegen, ontdekken we dat talloze Christenen Philo grondig bestudeerden. Ja, als wij de bronnen van het Christendom naspeuren en Philo overslaan, zou dat hetzelfde zijn als de oorsprong van onze rivieren te zoeken en de bergen te veronachtzamen!

Uit het bovenstaande kan een onbevooroordeelde geest slechts afleiden, dat de algemeen aangenomen mening, dat de gnostiek een tweede-eeuwse ketterij en een terugval op het heidendom was, de waarheid geweld aan doet. Het omgekeerde is waar, de gnostiek is een van de hoofdwortels, waaruit het Christendom ontsproot en het is de kerk, die van de oorspronkelijke Boodschap afweek, door te prediken, dat de voorvallen uit de evangeliën daadwerkelijke historische feiten waren en aldus historiseerde wat symbolisch verstaan moest worden.

Getuigenissen uit de eerste eeuw aangaande Christus schitteren door hun afwezigheid. Moderne vrijzinnige theologen, die van mening zijn, dat Jezus een populair vernieuwer was, die tot het volk sprak in de taal van het volk, bepalen zich hoofdzakelijk tot documenten uit de tweede eeuw, die alle afkomstig zijn van de kerk, die elk "ketter" geschrift, waarop zij de hand kon leggen, in het vuur vernietigde. Dat haar eigen getuigenis niet al te betrouwbaar is, wordt ruimschoots bewezen door de heftige Tertullianus als hij bijv. Marcion beschuldigt het Evangelie vervalst te hebben. Een

koel oordeel wijst er niet alleen op, dat het evangelie door de kerk zelf, die hij verdedigt, werd verhaspeld, maar dat we de kortgeleden gevonden gnostische handschriften nauwkeurig moeten bestuderen, vooral als zij zo oud zijn als het zogenaamde "Thomas-evangelie". Als zij afwijkende lezingen van passages uit de evangeliën bevatten, of verzen die daarin niet voorkomen, moeten we, zo mogelijk, vaststellen waarom wij ze daar vinden. Zij kunnen ons aansporen ons Nieuwe Testament met een meer kritisch oog te lezen en bijvoorbeeld onderzoeken, waarom het woord paradidonai uit het oorspronkelijke Griekse evangelie, dat "overleveren" betekent, vertaald is met "verraden" in die zinsneden, die op Judas betrekking hebben, maar in alle andere gevallen door "overleveren" - een gewoonte die teruggaat op de vierde-eeuwse Latijnse vertaling van de Heilige Schrift door Hieronimus. Gebeurde dat, omdat men het raadselachtige wezen van de apostel Judas niet meer begreep? Te oordelen naar het feit, dat het evangelie hem alleen maar noemt in verband met Jezus' overlevering aan zijn vijanden, smaakt zijn naam zelf naar Romeins antisemitisme. De gnostiek echter opent andere perspectieven. Er schijnt een eigenaardige verwantschap te bestaan tussen Judas en de apostel Thomas, want zowel in het Thomas-evangelie als in de apocriefe Handelingen van Thomas luidt zijn naam Judas Thomas, wat klaarblijkelijk zijn oorspronkelijke naam is. Ook enkele van de oudste kerkvaders plaatsen, als zij het evangelie van Mattheus aanhalen, Judas vóór Thomas. Johannes zegt van Thomas, dat hij ook Didymus werd genoemd, hetgeen opvallend is, omdat Didymus en Thomas beide "tweelingbroeder" betekenen. Thomas is dus een toevoeging van dezelfde aard als Iscariot. Waarom Thomas werd toegevoegd, wordt duidelijk in de Handelingen van Thomas, die ons doen weten, dat hij de tweelingbroeder van Jezus zelf was.

Gnostisch uitgelegd kan dit onthullen, dat 's mensen Verlosser, Christus, 's mensen hogere geestelijke natuur is, die door zijn lagere natuur - zijn tweelingbroeder en apostel - wordt overgeleverd aan het lijden in het vlees - de kruisiging. Dit is misschien een gedurfde verklaring, maar zeker niet gedurfter dan catagorisch het geloof te eisen, dat Jezus, de Tweede Persoon van de Drie-eenheid in het eerste jaar van onze jaartelling als mens geboren werd en in 31 n.C. aan het kruis stierf.

Ten naaste bij elke keer dat een vers uit ons Nieuwe Testament ons in twijfel laat aangaande zijn preciese betekenis, volledigheid, of verband met de kontekst, kunnen we de oplossing vinden in gnostieke documenten, die gewoonlijk de algemene atmosfeer onthullen, waarin belangrijke delen van de evangeliën geconsipieerd zijn. Deze atmosfeer is de gnosis - de "kennis" betreffende geestelijke en mystieke zaken, of de innerlijke betekenis van leven en dood. De Brieven van Paulus hebben veel van een doorlopende toelichting op deze gnosis. Ja, deze gnosis moet de voornaamste reden zijn geweest waarom de evangeliën Evangelion werden genoemd, hetgeen in het oorspronkelijke Grieks "goede boodschap", of het "goed overbrengen van een boodschap" betekent. Zij moesten stellig de boodschap van de gnosis overbrengen; de telkens terugkerende woorden: "Wie oren heeft om te horen, hore", duiden aan, dat hij die begrijpen wil een sleutel nodig heeft tot de woorden, waarin die "boodschap" gekleed is. Zeker lag dit aan de wortel van de strijd tussen de Pharizeeën en de Christus, hetgeen wederom allerduidelijkst is uitgesproken in het Thomas-evangelie: "De Pharizeeën en Schriftgeleerden bezitten de sleutels der kennis (gnosis). Zij hebben ze verborgen. Zij traden niet binnen en verhinderen hen, die wilden binnentreden" - verzen die alle twijfel uitsluiten omtrent de betekenis

van Mattheus XXIII en Lukas XI.52.

Dit alles tezamen brengt ons tot ons hoofdthema, dat het Christendom in wezen een gnostische of wijsgerige godsdienst is, welks diepere leringen alleen begrepen kunnen worden door middel van een grondige scholing. De sleutels daartoe behoren in handen te zijn van hen, die in staat en bereid zijn te onderwijzen. Als men tegenwoordig beweert, dat de Heilige Schrift niet in een mysterietaal geschreven is, kan dit alleen uitgelegd worden als een betekenis, dat de kerken nu in dezelfde positie verkeren als de Pharizeeën en Schriftgeleerden: of zij hebben de sleutel tot de Kennis verloren, of zij zijn onwillig hem te gebruiken.

-G.J.Lindemans

vertaald uit:
Sunrise Maart 1961.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the success of any business and for the protection of the interests of all parties involved. The document outlines the various methods and procedures that should be followed to ensure the accuracy and reliability of the records.

2. The second part of the document deals with the issue of confidentiality and the protection of sensitive information. It stresses the need for strict security measures to be implemented to prevent unauthorized access to confidential data. The document provides a detailed overview of the different types of information that are considered confidential and the steps that should be taken to safeguard this information.

3. The third part of the document focuses on the importance of clear communication and the need for all parties to be kept informed of any developments. It highlights the role of regular meetings and reports in ensuring that everyone is on the same page and that any potential issues are identified and addressed in a timely manner. The document also discusses the importance of maintaining open lines of communication and the need for transparency in all dealings.

4. The fourth part of the document addresses the issue of compliance with applicable laws and regulations. It emphasizes the need for all parties to be aware of their legal obligations and to ensure that they are fully compliant with all relevant laws and regulations. The document provides a comprehensive overview of the various laws and regulations that apply to the business and the steps that should be taken to ensure compliance.

5. The fifth and final part of the document discusses the importance of regular audits and the need for all parties to be held accountable for their actions. It stresses the need for a strong internal control system to be in place to ensure that all transactions are properly recorded and that any potential issues are identified and addressed in a timely manner. The document also discusses the importance of maintaining accurate records of all audits and the need for transparency in all dealings.

Page 1 of 1